

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlköztásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1902. Január 14.

16. szám.

Az erdészeti altiszt a társadalomban.

Lapunknak mult év vége felé megjelent több számában a fentirt czim alatt között cikk-sorozatunkra ugyanily felirattal reflexiót kapunk a „Magyar Erdész” czimű szaklap igen tisztelt szerkesztőjétől, melyet kellemes kötelességünknek tartjuk közölni s arra a saját szempontunkból néhány észrevételt tenni. A kérdés maga olyan közletről érdeklí az erdészeti és vadászati altiszteket, hogy tisztelt olvasóink közt bizonyára egy sem fog akadni olyan, ki azért, hogy ezt az ügyet ismételten tárgyaljuk, megneheztelne. A közlés végett hozzánk beküldött sorok a következők:

„Az Erdészeti Ujság több decemberi számában a fönti czim alatt ismerteti a Magyar Erdész 19-ik füzetében megjelent vezércikket, mely a magyar erdőtisztek és altisztek jelenlegi társadalmi helyzetével foglalkozik és keresi a helyes kibontakozás módozatait.

Már a megjelölt cikkből is kivehetik erdészeti altisztjeink, hogy tudatában vagyunk sérelmeiknek, ismerjük ferde helyzetüket, mely sok kívánni valót hagy hátra; de kivehetik azt is, hogy egyik főtörekvésünket képezi azok orvoslása. Arról pedig biztosíthatom őket, hogy az erdészeti tisztikar az egész vonalon méltányolja azon önfeláldozó munkásságot, mely nehéz pályánkon nekik osztályrészül

jutott és fontos hivatásunk betöltésénél mind-egyikükben segítő társunkat, erdőgazdaságunk érdekében tett intézkedéseinknek lelkiismeretes végrehajtóit tiszteljük. Kizáratnak kell tekintenem tehát ama képzelt sérelmet, hogy az erdészeti altisztek tekintélyének aláásásában az erdészeti tiszteteknek bármily csekély része is lehetne; vissza kell utasítanom különösen a 13-ik számban fölhozott tiszteletlen kifejezéseket, melyek használatára egy magyar erdőtiszt sem ragadtathatja el magát, mert az a műveltség legelemibb követelményének arczul csapását jelentené.

Ha a hanyagság, mulasztás szigorúbb bánásmódot von maga után, az a szolgálat érdekében természetes, így van ez minden téren, de az erdészeten még a megérdemelt dorgálás sem lépi át a tisztesség határát, mint a kaszárnnyában, a hol ugyancsak röpködnek az állatvilágból meritett, fület sértő jelzők, melyekből már nem egy czifra bokrétát kötöttek. Az erdészeti altiszteket a vasuti altisztekkel összehasonlítani kissé bajos, mindkettőnek szolgálati köre lényegesen eltér egymástól; míg amaz gyakran oly helyzetbe kerül, hogy ön-állóan, saját legjobb belátása szerint kell cselekednie, addig ennek szolgálati utasítása határozottan, minden kétséget kizárólag szabja meg összes teendőit és a legcsekélyebb ballépés következménye érzékeny pénzbüntetés avagy elbocsátás. A vasuti altisztekkel föllebbvalóik egyáltalán nem törődnek, velök szemben más

kötelességük nincs, mint a nap — nap után ismétlődő ugyanazon gépszerű munkájokat ellenőrizni s pontatlan teljesítések esetén a kiszabott büntetést alkalmazni. Hogy pedig az „ur“ jelzővel alantasaikat jobban megbecsülnék, mint az erdőgondnok, ki erdőörét keresztnevéen szólítja, kötve hiszem, mert az bizonyára csak akkor alkalmazza, ha az illető gyermekkorától fogva védő szárnyai alatt nevelkedett és a mi a szeretet és bizalomnál egyebet ki nem fejezhet.

Megengedem, hogy elvétele az erdészeti altisztek talán a kelleténél szigorúbb bánásmódban részesülnek, de ezek csak egyes esetek, melyekből általános következtetéseket vonni nem lehet, miként mi sem okoljuk az erdészeti altiszteket azért, hogy többen közülük visszaélve a köznépnél hivatalos hatalmukkal és befolyásukkal, éppen a címkekérdés tekintetében szigorú rendszabályok alkalmazását tették szükségessé.

A mi az erdészeti altisztek jogos kívánalmait illeti, jelesen: társadalmi helyzetük emelése, szervezetüknek helyes alapokra való fektetése, oktatásuk, javadalmazásuk megfelelő szabályozása, mind oly fontos kérdések, melyek beható mérlegelést tesznek szükségessé és immár szaklapjainkban széles mederben folyó vita tárgyát képezik, különösen a „Magyar Erdész“ hasábjain, mely az erdészeti altisztek úgy erkölcsi, mint anyagi érdekeinek erdőgazdaságunk

javára történő végleges, helyes megoldását szorgalmazza.

A „Magyar Erdész“ szerkesztője.

Ime, ezekben reflektált az igen tisztelt szerkesztő úr, a mi szerény czikkünkre s minket a soraiban foglaltak csak őszinte és igaz örömmel tölthetnek el, még pedig két okból is. Először azért, mert az elől foglaltakból nyilvánvalóvá látszik lenni, hogy föllebbvalóink nagyobb s java része tiszta szívvel és lélekkel érdeklődik az erdészeti és vadászati altiszti személyzet iránt s annak érdekeit minden téren előmozdítani komoly elhatározása, másodszor, mert bizonyítékát véljük felfedezni annak, hogy az erdészeti altisztek csak elvétele és szórványosan részesülhetnek és részesülnek durva és méltatlan elbánásban s maguk az erdőtiszt urak is az ilyen bánásmódot, mint művelt emberhez nem méltót határozottan elítélik.

Meg kell egyébként jegyeznünk és itt különösen is kiemelnünk azt, hogy akkor, midőn az altisztek irányában elüljáróik részéről tanúsított rossz bánásmódról tettünk említést, ezt nem általánosságban értettük, sőt mindig készségesen elismertük, hogy — kivált az újabb időkben — az altiszti személyzet számtalan esetben tapasztalhatott atyai jóindulatot. Jól tudjuk mi azt, hogy egyesekért az összességet nem lehet kárhóztatni, sem pedig a kissebbségről a többségre következtetni s meg vagyunk arról is győződve, hogy a mai kor humá-

Karácsonyi legenda a XV. századból.

(A „Magyar Erdész“ után).

Nagy, fényes karácsonyesték voltak azok valamikor otthon, a faluvégi ódon kőházban.

Minden ragyogott, tündöklött a tágas ebédlőben, de legjobban a mi ártatlan, vidám gyermekszemeink, a melyek még akkor nem ismertek könnyet, bánatot.

Mielőtt a szent fácskát meggyújtották volna, édes apám mindig így kiáltott be a gyermekszobába

— Imádkozzatok fiuk, mert mindjárt jön a Jézuska . . . aztán pedig elmondom a fekete nyul történetét.

Minden karácsonykor elmondta, mintha naiv, hívő lelkeinkbe jó előre elakarta volna hinteni a

vallás malasztját, a mi nélkül összeroskadna gyarló halandó voltunk az élet temérdek szenvedése alatt.

* * *

Nagy oligárcha, szenvedélye vad természetű ember volt néhai jó Vay László uram, elmúlt ködös századokban ura Vajának, ott a messze nyírségen.

Dölyffel töltötte el a tudat, hogy ezt a darab földet, amelyben álmhozóan bólingat a fehér héju nyír, a hol a mértföldekre terjedő zombék mintegy biztos szigetbe rejti török-tatár elől, semmiféle királyi donácio nem juttatta kezére.

Első őse szerezte, aki a Tanaisz folyó mellől jöve, a daliás Hunor és Mogorral és akit a csodaszarvas vezetett be Bereg e földére, új hazát alapítani. Zsarnoka volt jobbagyainak, eselédei rettegtek és ha szemöldökét összeránczolva fekete lován végigléptetett a falun, keresztet vetett magára a pór.

Vay Lászlót, soha senki eem látta mosolyogni.

Szép arcát valósággal félelmissé tette örökös komorsága és a környék lakói, télen a padka köré

nizmusának megfelelően az általunk emlegetett esetek is mind jobban gyérülni s egyszer majd — talán nemsokára — egészen eltűnni fognak.

Arra, hogy az erdőtiszt és az erdészeti altiszt közötti viszony megfelelően szabályoztasék, feltétlenül szükség van, mit bizonyít az a körülmény is, hogy ezt nem csak az altisztek, de maguk az erdőtisztek is óhajtják és hangoztatják.

Minket egyébként meglelégedéssel tölt el az, hogy annyi sok és hosszadalmas kísérletezés után végre sikerült a föllebbvalók figyelmét ráirányítani arra a törekvéseinkre, melyek az erdészeti és vadászati altiszt személyzet jólétének és boldogulásának előmozdítását zélozzák s ebben biztosítékát látjuk annak, hogy fáradozásunk nem lesz meddő, hanem már a legközelebbi időben nem csak látni, de élvezni is fogjuk annak áldásos gyümölcseit.

Végül nem mulaszthatjuk el a Magyar Erdész igen tisztelt szerkesztőjének hálás köszönetet mondani azért az atyai jóindulatáért, mellyel az altiszt személyzet iránt viseltetik s melynek oly szép kifejezést adott itt közölt soraiban.

A törvetés elemei.

(Folytatás)

A csapdában fogott dúvad elpusztítása akképtörténik, hogy a csapdát, mielőtt annak felhúzó-ajtócskáit kinyitnók, feltámasztjuk és az egyik felhúzó-

ajtócskán át megállapítjuk, hogy a csapdában tulajdonképen mi fogódott; ha ragadozó vad van benne, az esetben az egyik felhúzó-ajtócskát annyira kinyitjuk, hogy azon a ragadozóvad épen csak a fejét kidughassa, mi végből az amúgy sem nehéz csapdát egy kissé felemeljük, hogy lejtős helyzetbe jussan. Abban a perczen, midőn a fogoly a fejét ki akarja dugni, vagy kidugja: a nyakát a felhúzó-ajtócskával leszorítjuk, mialtal az megfullad. Itt még megjegyzem, hogy a csapdában fogva levő ragadozóvad a csapdában oly csöndesen szokott viselkedni, mintha semmi sem volna a csapdában s mintha az magától csapódott volna le; azért nem szabad azzal meglelégedni, hogy a csapdát megkopogtatjuk, hanem azt fel kell támasztani és annak tartalmáról meg kell győződni. — mert ezen elővigyázat nélkül gyakran megtörténhetik, hogy a ragadozó elmenekül. Ez esetben azután kárba veszett fáradság volna az ilyen vad újból való elfogására gondolni, mert olyan vad, mely már egyszer kelepczébe került, oda ugyan többé be nem megy. — A csapdában kívül ha sok a dúvad, a Weber-féle önlövőkészülékkel is igen eredményesen lehet a gaz kártévőket pusztítani, természetesen ez csak ott van helyén, ahol sem emberben, sem értékes vadász ebekben nem tehet kárt. E célra egy oly erős fát választunk ki — mondja Weber — amelynek két, a földből erősen kiálló gyökere van. Ezeket a gyökereket azután kéreggel ellátott és a földbe vert karókkal 75 cm.-re felemeljük és a két gyökér közé, egészen közel a föld felületéhez, egy kis vaskarikával ellátott vasszeget verünk a fa aljába, melyen egy vékony fekete zsineget vezetünk keresztül. A földből két méternyre azután megfelelő fúróval egy lyukat fúrunk a faba s ebbe becsavarjuk az „önlövőkészülék”, természetesen a cső nyílásával a föld felé és úgy, hogy a lövés, illetve a töltés épen a két gyökér között, a csalfalattól 50—60 cm.-nyire, az áldozatba hatoljon s hogy ily módon azután a rókát

gyűlve, akárhányszor suttozták, hogy a sátánnal czimborál.

Nem mosolygott talán még szerelmes asszonyra sem soha, nem járt az Isten házába és ha cselédei ünnepi alkalmakkor a vár kápolnájába gyülekeztek, bosszusan, foghegyről mormolá:

— Templom meg pap, csak a buta parasztnak való!

Udvari lelkésze, a jó páter Domokos sokszor intette, ne legyen olyan gögös, oly konok, mert — ugymond — nincs mit bizni földi szerencsében és Isten keze mindenkit elér. Vay László rendesen kinevette a pátert és csak még dolyfősebb volt nagy világi javai és földi hatalmában.

Főmulatságát a vadászat tette, legjobban illett ez rideg, zarkózott természetéhez és néha napokig elbolyongott a Nyir vadvizes tanyáin, lesve a vadludat, a fölrepülő büszke kócsagot.

Egy izben, éppen karácsony napjára viradtak, mikor belépett a nagy urhoz Petneházy István, ifjú

nemes apród, jelentve, hogy óriás fekete nyulat láttak a kerülok.

Vay László szeme megvillant, az a furesa, vad, keresztbe villámló szem, aztán harsány hangon kiáltott ki a tornácra.

— Illés . . . Gyárfás, ti kutyák . . . merre vagytok, azannal elő a loamat.

Lágy, hófehér pihék szállingóztak a levegőben . . . enyhe idő volt kint és a nagy, puha csöndben ünnepiesen, áhitatot gerjesztve szólalt meg a vár kápolnájának harangja.

Petneházy István keresztet vett magára, majd félénk, remegő hangon jegyezte meg:

— Nagyuram, a csatlósok mind a templomban imádkoznak, karácsony els napja van ma.

Vay László éktelen dühre fakadt.

— Ostobaság . . . Hivd őket azonnal. Nekem a fekete nyul kell . . . akarom és az én akartam előbb jár az Isten akaratánál.

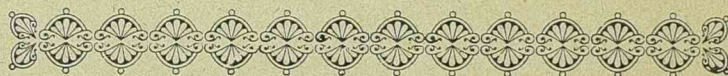
Az apród halotthalványan sietett a templomba

vagy kőbor ebet, mely a csalfalat rángatásával az „önlövő” ravaszt elhúzza: fejbe vagy a gerinczbe találja, — Ilyen „önlövő-készületeket igen jól lehet elhelyezni róka- vagy borzlyukak közelében és amint fentebb már említettem, minden mestetséges és természetes átjárónál, sőt sánczokban, árkokban stb. vidrára is sikerrel lehet használni.

A tányérvassal való fogást illetőleg a főntebb elmondottak kiegészítéséül még megjegyzem, hogy a vasakhoz élő csalfalatot is lehet használni. Élő csalfalathoz tyúkokat, kacsákat és üregi nyulakat használunk. Ezeket legcélszerűbb dróthalálókából készült s úgy kívül, mint belül sötét szürkészöld olajfestékkel befestett ketreczbe tenni. A ketreczben a táplálék és az ivóvíz számára két ugyancsak bemázolt edény van elhelyezve, azonfelül a ketrecznek egyik sarkán fent és az oldalára szintén befestett deszkadarabot teszünk, mely eső ellen védenmet nyújt a ketreczbe zárt állatnak. Magától értetődik, miszerint a ketreczsodrony hálózatának olyan sűrűnek kell lenni, hogy azon a menyét be ne bújhasson. Az ilyen ketreczet azután már a nyár folyamán elhelyezzük egy sűrű bokorba és a bokor körül a már említett barázdákat megcsináljuk s a tányérvasakat azokba beteszszük. — Ami azt a sokat vitatott kérdést illeti, vajjon a kitett vasat meg kell-e kötni vagy sem? erre nézve a praktikus törvetők rég tisztában vannak s ha csak a körülmények ellenkező eljárást nem követelnek, a vasat nem kötik meg s ha kényszerüsből meg is kötik sohasem kötik rövidre, mert a rövidre kötött vas rendszeren veszteséggel jár, a dúvad kirágja magát belőle elrágja a megfogott lábot, farkát, hogy menekülhessen; de egyébként is minden lehetőt elkövet, hogy szorult helyzetéből szabadulhasson s hamarabb is csavarodik ki a rövidre kötött vasból, mint ha a vas ugrásainak s mozdulatainak enged. — Leghelyesebb a vasat egy másfél méter hosszú lánczhoz kötni, melynek végéhez

egy háromágú horog van erősítve. Nagyobb vadnál ajánlatos a lánczhoz egy nagyobb tuskót kötni, mert a törbe került vad, rendszeren ennek tulajdonítva szorult helyzetét, nekiesik s fogaival ezt marcangolva, ritkán távozik a fogási helytől messzire. — Sok praktikus törvető s Pieper is ajánlja, hogy a vasat télidőben a földhöz fagyástól megóvjuk s a felállítás kevesebb bajjal járjon, czélszerű azt a vas méreteinek megfelelő (e czélra készült) szekrénybe helyezni illetőleg abban kifeszíteni, a vaskörüli térhelyeket cementtel kitöltve, mely ott megkeményedik. Az így elhelyezett vasnak az az előnye van, hogy a rúgók szilárd alapzatot nyernek s az egész készségnek a hordozása és elhelyezése is könnyebb. Megjegyzendő, hogy a vasat erős dróttal a szekrényhez kell erősíteni, a láncz azonban az ily készségnél szükségtelen. — Szabálynak veendő, hogy midőn a kitett vasat meg akarjuk vizsgálni, soha sem szabad igen közel menni hozzá, hanem meg kell jelölni a helyet, ahol a vas fel van állítva ággal, kóróval, úgy, hogy már nagyobb távoból is láthassuk, vajjon a vasban van-e a vad vagy nincs?

(Vége következik.)

Kérdések.

I. A közbirtokosságnak — melynek szolgálatában állatok — egyik tagja a napokban egy közbirtokos társát tót nyelven „cigány”-nak nevezett s midőn én oda kerültem, velem ugyanezt tette és azt mondta, hogy mindketten cigányok vagyunk és hűtlenül sáfarkodunk a közbirtokosság vagyonával. A tót nyelvben tudtommal a „cigány” jelző azonos azzal, a mit a magyar csalónak mond. Kérek felvilágosítást arra nézve, hogy az ilyen sértésért szerezhettek-e magamnak elégtételt s milyen úton

ppen Ur felmutatása volt. Az egész várbeli népség térdre hullva, áhitatos mély csöndben, földre hajtott fejjel fogadta a szent test és vér szimbolikus transzformációját.

Petneházy kihívta a sorból a két csatlóst, akik rettegve a döllyős oligárcha böszdühét, hanyatt-homlok rohantak az istállók felé.

Alig telt el néhány pillanat, Vay László lova, az óriás fekete mén, ott állt fölkantharozva a vár udvarán.

Döngő léptekkel jött a nagyúr, homloka még sötétebb volt mint rendszeren és az orrtőig kidagadt két vastag ér veszedelmes hevesseggel lüktetett.

— Uram ne kísértsd az Istent — szólalt meg egyszerre egy hang mögötte.

A vad férfiú dühösen tekintett hátra. Ki meri őt zavarni mulatságában . . .

Domokos volt, az udvari pap, aki miséjét végezve, karingben kezében a szent kereszt jelével állt elébe:

— Ne kísértsd ezen a napon, ne indulj vadászni. Add meg az Istennek is, ami az Istené.

— Papolj jobbágyaimnak! — dörgött Vay László a papra, azután nyeregbe pattant és mint a zivatar, nyargalt ki vára údvarából. Gyárfás, meg Illés, a két csatlós a lihegő, nyelvüket öltögető kutyákkal nyomában.

A vártól néhány ölnyire, a vadvizes lapályon egyszerre felugrott az óriási fekete nyúl.

Ordas vén állat volt, izmos inakkal; a nagy ur alig ért nyomába.

Vágtatott, véresre sarkanytuzva nemes ménje bordáit, a melynek orrlukaiból már a párával vegyest szakadt a tajték.

— Hajrá, hajrá — kiabálta a vadásszenvedélytől elfulladt hangon Vay László, míg kutyái csaholva, irtóztatós vonítással száguldottak a fekete nyul után. már-már elérték, mikor — mintha csak a föld nyílt volna meg, lovas és ló egyszerre tűntek el a csatlósok szemei elől. Gyárfás remegve kapta össze kantárszárát és megállt, halálra vált pajtásával együtt.

II. Községem tanácsa ujabban azt a határozatot hozta, hogy köteles vagyok az éjjeli őri szolgálatot teljesíteni, mit én azonban megtagadtam. Kérdés, hogy volt-e jogom ezt tenni?
G. Gy.

Feleletek

I. A tót nyelven kifejezett „czigány“ jelző feltétlenül becsületsértést képez, sőt ebben az esetben, midőn az gyanúsítás akart lenni a vagyonkezelésnél elkövetett hűtlenségre nézve, rágalmozást képez s megtorlására az illetékes járásbiróság van hivatva, melyhez a panaszt a sértés idejétől számított 3 hónap alatt kell benyújtani. A bizonyítás tanuk hiányában kissé bajos ugyan, de lehet, hogy kettőjük esküjét a bíróság teljes bizonyítékul elfogadja. Ha rágalmozóját esetleg elítélik, akkor kérje az ítéletnek az ő költségén lapunkban leendő közléset.

II. Ennél a kérdésnél azon fordul meg a koczka, hogy vajjon a kérdező milyen alkalmazásban van. Ha államkincstári vagy közhatalosi szolgálatban áll, akkor semmiféle községi közmunkára vagy különleges szolgálat teljesítésére nem kötelezhető. Egészen másképp áll azonban a dolog akkor, ha magán szolgálatban van, mert ebben az esetben csakugyan köteles a községi közmunka — és egyéb terheket éppen úgy viselni, mint bármely másik lakos. A dolog pedig bajos, mert hiszen az erdő-őrnek talán akkor van legfontosabb tennivalója az erdőn, midőn az éjjeli őri szolgálatra kirendelik, sőt az erdő-károsítók éppen ezt az időpontot választhatják gonosz tetteik elkövetésére. Ezt megakadályozandó, szolgálatadójának kellene közbelépni s ha ezt a szolgálatot esetleg megváltani nem lehet, helyettesítéséről gondoskodni, természetesen nem az erdőn, hanem az utcán.

Hasznos tudnivalók

A hasas tehenek gondozásáról.

A hasas tehen gondozása igen fontos dolog, ne hogy azt valamely külhatás érvén, elvetéljen.

Ha a tehen nyáron legel, ott szabadon mozog-

hat és nem igényel nagyobb gondozást, ha azonban istállón van úgy jó bánásmód, jó takarmányozás kell neki, mert nemcsak önmagát kell táplálnia, hanem a fejlődő magzatot is. Ma már sok gazda igázza is teheneit, ami semmiesetre sem káros, sőt mondhatjuk a tehennek javára van a kevés mozgás, mert így jobban eszik, erősödik, nem petyhül, nem pusztul a szervezete, edzettebb lesz s mint tapasztalatból tudhatjuk, a jármozott tehen könnyebben ellik, mint egy folyton istállón álló elpuhult, elhízott. Ügyelni kell azonban, hogy a vemhesség két utolsó hónapjában meg ne erőltessük a tehenet. a szekér rudja, vagy a tézsa meg ne nyomja, ne üsse meg a hasát, mert ez bajt okoz.

Ha igában nagyobb eső, havazás éri a tehenet, mihelyt istállóba vezetjük, jól meg kell szalmával csutakolnunk, nehogy meghűljön. A szőr közt lévő víz elpárolgása ugyanis oly sok meleget von el a testtől, amely lehűtheti a hasat, a méhet is és a tehen így könnyen elvetél. A hasas tehen takarmányozására is gondunk legyen; nyáron akár legel, akár istállón van többnyire jól van táplálva, de télen is jól kell ám gondozni, a szalma és tengeri szár mellett adni kell neki jó szénát is, mert a szalmafélekből igen sokat kell ennie míg jóllakik és míg egyfelől nincs is amazoknak tápereje, igen nagy helyet foglalnak el a gyomorban, nyomják a beleket s a méhet is.

Óvakodni kell továbbá a penészes, poros, romlott takarmányok etetésétől, fagyos répát a vemhes tehennek soha ne adjunk, továbbá vigyázzunk arra hogy az itató vályukban jeges víz ne legyen, mert ez is könnyen megárhathat. Ha semmi káros behatás nem éri a tehenet, akkor az 9 hónapig, vagyis 275—286 napig hordja terhét, amely idő elteltével rendszeren könnyen ellik. (F. U.)

Különfélék.

Tisztelt olvasóinkoz! Daczára annak, hogy immár az év első hónapjának közepén vagyunk, közel 600 olvasónk még mindig nem ujtotta meg előfizetését,

— A sátán volt az a fekete nyul, és imé, elvitte a nagyurat istentelenségei miatt! — szolt végre, magához térve a rémülettől.

Lassan, mintha halotti torba mentek volna, léptettek vissza a várba a csatlósok, a hol elmondták a rémes esetet.

Őt falu népessége egy álló hétig kereste Vaja hatalmas urát, de se élve, se halva nem látta többé soha emberi halandó.

Elnyelte a Nyir feneketlen dagványa, mikor vágatva nyargalt áhitott vadászsákmánya után.

A néphitből azonban máig sem lehetett kiirtani a babonát, hogy a sátán fekete nyul képében ragadta el a nagy urat és így őrizte meg a családi szájhagyomány is.

Nálunk, a hol históriás énekekből fejlődött a komoly történetírás is, érdemes följegyezni az ilyes régelmúlt idők krónikáit.

Én is följegyzem, ahogy szegény édes apámtól hallottam — most, mikor ismét a megváltó világra-

jöttét ünnepli a keresztény világ. Most, a mikor a karácsonyfák ragyogása bevilágít a rideg éji éjszakába.

És az emlékezet édes, enyhe, puha szárnya betakar, újra látom a tágas, nagy ebédőt abban a faluvégi ódon kőházban s mintha újra fölcillanna a szent fácska ezer fénye, lángja, örömet, boldogságot hirdetve.

Pedig csak a sötétség jött el, csak egy röstellkedő könnyecpetet fagyaszt pillámra a magányos éjszaka zsibbadt csöndessége. Hervadt virágok, kiálmodott álmok, elhangzott édes mesék rajzanak körülöttem s maga a dal a meséről, a melyet egyszer lilomfehér ujjak irtak föl, a mely onnan jött, a hol sziklák aljában igazi fenyőfák közt zúg a tél viharja, zúgásában is mindegyre zokogva a bánatos refraint:

Volt, hol nem volt . . . így szolott s kezdet.

Volt . . . és ezzel teljesül a végzet.

Gróf —y.

illetve nem küldte be mult évi hátraírákat. Ezt a szokatlan hátramaradást annak tulajdonítjuk, hogy most nem mellékelünk előnyomott utalványokat a lapunkhoz. Most ezt a mulasztásunkat helyrehozandók, mindazoknak a tisztelt olvasóinknak lapjához, kik még akár a mult évről hátralékban vannak, akár pedig előfizetésüket a mai napig meg nem ujtották, postautalványt mellékelünk s felkérjük őket, hogy utó — illetve előfizetéseiket még e hó folyamán okvetlenül beküldeni sziveskedjenek. Az utalványokat azok is megkapják, kiknek előfizetésük a folyó hó végén jár le. Reméljük, hogy azok, kik lapunkat eddig elfogadni szivesek voltak, készségesen eleget tesznek kérésünknek.

Tavasza télen. Kudsiri levelezőnk arról értesít, hogy ott a gör. kel. lelkész kertjében egy boroszlán (aphne) cserje folyó hó 3-an teljesen kivirágzott. A lelkész az erdészeti személyzetet kérte fel, hogy a cserje nevét állapítsák meg,

Szerencsétlenség a vadászaton. NagyVarányban a minap a környék földbirtokosai vadászatot rendeztek, a melyen Erdélyi Ferencz joghallgató, is részt vett. Vadászat közben fegyvere elsült és a serét a testébe furódott. A szerencsétlen ember néhány órával később meghalt.

Csodaemberek lakomája. Érdekesebb társaság még alig poharazott együtt, mint az, amelyik egy bostoni vendéglőben bankettezett a minapában. Nem milliomosok voltak, sőt még csak nem is olyanok, akiknek a természet megadta mindazt, amit ép embernek rendesen megadni szokott. A teremtes ezekkel kiváltságosan bánt. Az ünnepeltet, az egyiptomi Hasszán Alit, aki a huszonötödik születésnapját jubilálta, pazarul látta el. Ez az ifju két méter és 18 centiméter magas. De már a szomszédja, Thinimit kapitány. egy skót törpe, csak hetvennyolc centiméterig vitte. A nyurga Alitól balra Amerika legtestesebb házaspárja, Marlan ur és kecses neje foglaltak helyet. A derék házaspár együttes súlya 1100 font. Egymás mellett ült a négy georgiai testvér, Valamennyi fekete, mint a suviksz, csak az orruk s homlokuk hófehér. Megjelent a tevéember is, egy khinai, aki minden két órában öt vödör vizet iszik. Ha pezsgőt inna, tönkre inná Vanderbiltet. Ott volt még a híres francia is, aki abból él, hogy ő a világ legcsunyább embere. A Marlan-házaspár etvágyát azonban nem rontotta el. Ők azért elköltöttek tizenkét csirkét, míg a khinai öt kilogramm vajás rizskását fogyasztott el. Maga a szeretetreméltó házigazda harminc nyerstojással és egy kiló hallal kezdte, nyolc bífsteekkel folytatta és egy félkiló svájci sajttal fejezte be a vacsorát. Szeszest italt nem ittak, csak tizennégy liter limonádét.

Szenzációs emberölés. A folyó évi január hó 1-én a reggeli órákban Putnokon a gróf Serényi Béla erdőkerülője a Bucsinka nevű erdő részben tilos vadászaton érte Pádár Miklóst és társát és őket fegyverük átadására szólította fel, azonban az őrvadászok e helyett rápuskáltak, de nem találták. Ekkor a kerülő is czélba vette őket s rájuk lőtt. Pádár Miklóst a golyós löveg az alsó testén érte s alulról felfelé haladva keresztül ment a hátán úgy, hogy a bele is kifordult és rögtön halálát idézte elő. A másik őrvadászt Tóth Sándor zádorfalvi lakost a sörétes löveg érte s több rendű sérüléseket ejtett rajta. Ebben az ügyben a folyó hó 2-án tartották meg a törvényszéki bonczolást. Jelen voltak: Schvarcz Mór Putnok város orvosa, Basildesz Barna kir. aljárásbíró, Hubay Béla aljegyző jegyzőkönyvvezetővel továbbá dr. Mészáros István kir. alügyész az ügyészség vezetője,

végül Putnok város bírása és albirása és az ottani csendőrség. A szenzációs eset nagy izgalmat keltett. Tárgyalása valószínűleg a májusi esküdtzéki ciklusra lesz kitűzve. Nagy érdeklődéssel várjuk a további fejleményeket és az igazságszolgáltatás páratlan reparációját. Az érdekesítő és felette tanulságos föltárgyalásra felhívjuk annak idején az érdekeltek és különösen a vadászó társaságok figyelmét.

Különös eledelek. Louisianában él a világ egyik legélvezetesebb föltalálója. Ez a derék ember föltalalta — a cukorból való papirost. A papir olyan, hogy ujságot lehet rája nyomtatni. Ha azután a reggelinél az ember az ujságot elolvasta, összehajtja és beledobja a kávécsészéjébe. Egyszeriben édes lesz tőle a kávéja, ha mindjárt rablógyilkossággal és kesergéssel van is tele az ujság. Az ember tehát ezentúl akár a mestersége szerint édesítheti meg a kávéját. A politikus beledobja az országgyűlési rovatot, a színésznő a művészeti rovatot. Ilyen módon az egyik primadonna még a második dicséretében is találhat valami édességet. Azt se érzi minden harmadik ember, a mit nemrégiben egy derék amerikanos elfogyasztott. A jó ember szavát adta, hogy ha a községi választáson a demokraták elbuknak, megeszi a szalmakalapját. A demokraták szerencsésen megbuktak és a becsületes férfiú szavának állt. Nem ette azonban meg a kalapot — nyersen. Fényes menüt állított össze és hat fogásba csempészette bele a fejfödőjét. Egy részét zsirban kisütve, a másodikat borlevesben, a harmadikat vagdalt husba aprítva vette be, de megette az egészet, még a szalagját is. És mindezt csak azért, mert a demokraták megbuktak Amerikában a községi választáson! Vannak még férfiak, a kik — cselekesznek!

Milliárd perc. Rövid a perc, de azért ezekből a rövid percekből telik ki maga az örökkévalóság is. Kissé meglepődik az ember, ha azt hallja, hogy Krisztus születése óta még csak majd az idén mulik el az ezermilliomodik perc. Egy közönséges esztendőben van 525,600 perc. Ezerkilencszáz esztendőben tehát 998,640.000 perc, nem egészen egy milliárd. Eszerint a számítás szerint az ezermiliomodik perc a keresztény időszámításban jövő augusztus 5-én délelőtt tíz óra negyven perckor fog elkövetkezni. Ha a szökőéveket is figyelembe vesszük, akkor az ezermiliomodik perc terminusa 462 nappal korábbra, tehát a tavalyi év 22-ének délelőtti 10 óra 40 percére esik. Ilyen módon tehát már a második milliárdot „tapossuk”. Ime, a percből is csak lesz valami, ha a milliárdig fölvitte. Sőt a másodpercből is. Egy milliárd másodperc majdnem harminckét esztendő. Egy milliárd óra több, mint százezer esztendő. Hogy ez mikor telik le, az már minekünk igazán nem aktualis. A tanulság az, hogy mégse mulik olyan hamar az idő és a rövid perc is csak eltart valameddig. Pedig vannak ám — hosszú percek is.

Világjárók. 1898-ban hét fiatal ember indult el Livornóból, a kik egy 200.000 koronás jutalom fejében arra kötelezték magukat, hogy körüljárják a világot és pedig a szárazföldön — gyalog. Utjuk irányát a római földrajzi társulat állapította meg. Az út hosszúsága 45.000 angol mértföld. Utiköltséget nem vittek magukkal, ezt utazásuk közben kell megkeresniök. A hét világjáró közül most érkezett meg Londonba — három: Larzi tanár, Conzonni mérnök és franciolini orvos. A többi négy közül egyet megöltek a haramiak, egy a mélységbe zuhant és ottveszett, egy beteg lett és meghalt, a negyedik csak a Rivieráig jutott és Nizzában — vőlegény lett. Az alaposan megfogyott bátor csapat tömérdek kalandot mond el az angol ujságíróknak viszontagságos utjáról. Olaszországból Ausztrián és Magyarországon keresztül a

Balkán-félszigeten át vándoroltak, a hol több oszekoccnásuk volt haramiákkal. Az első nagy szerencsétlenség Horvátországban érte őket. Ott zuhant le egy társuk egy keskeny hegyiútról. Összetörte magát; meghalt. Montenegroban kidőlt egy másik társuk. Az ut fáradalmi beteggá tették. Háromnapos szenvedés után elhunyt. A harmadik szerencsétlenül járt társukat Albániában lőtték le a haramiák. Oroszországon, Németországon, Franciaországban és Svájcban keresztül Belgiumba jutottak, a hol két hónapig tartózkodtak. A karácsonyi ünnepeket Londonban töltötték, az új esztendő első napjaiban indulnak Amerikába, a honnan azután — visszafelé vezet az utjuk,

Erdősítési jutalmak kiosztása. A földművelésügyi miniszter az 1896-dik évben pályázatvt hirdetett az ugyanabban az évben teljesített olyan erdősítéseknek megjutalmazására, melyek közgazdasági tekintetből megjutalmazásra legérdemesebbek lesznek. A kiírt pályázatban kitűzött hat nagy és hat elismerő jutalomra több birtokos pályázott s ezek között több község volt, urbéres közbirtokosság s egyház — A földművelésügyi miniszter ezen jutalmakon kívül közhasznú és szép sikerrel végzett erdősítések intézése körül kifejtett buzgó tevékenységért, a bírálóbizottságnak ez iránt is tett javaslata alapján Winter Mihály uradalmi erdőőrnek 70 (hetven), Szabó László és Vadkerti Menyhért járási erdőőröknek 50-50 (ötven-ötven), Gudor József városi erdőőrnek 70 (hetven), Tóth István, Molnár Lajos és Fóris Samu erdőszolgáknak 40-40 (negyven-negyven) korona jutalmat engedélyezett.

Megőrült állatok. Érdekes vita indult meg a tudósok közt arról, hogy vajon az örültség speciális ember vonás-e vagy pedig olyan betegség, mely az állatvilágban is előfordul. Természetes, hogy sokan indignációval utasították vissza azt a gondolatot, hogy az elmebaj egy-egy állat gondolatkörében is kialakulhat s ennél fogva ezen a téren is elveszítsen az ember egy szomorú — előjogot. A theologiai alapon vitázó tudósokat azonban úgy látszik, legyőzik azok, akik biológiai alapon okoskodnak. Az egyik német tudós egy örült papagálylyal bizonyította, egy angol tanár pedig egy örült kutyának az agyvelejével demonstrálta, hogy az állati agyban éppen olyan elváltozások mutatkoznak nagy kivételesen, mint az örült emberek tudományosan megvizsgált agy-állományában.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradzsky Emil.

20/1902.

Pályázat.

Baranya vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 214/376 erd 1901 határozata alapján, a megüresedett sásdi és cserkúti járási erdőőri állásokra, valamint az iván-battyáni erdőszolgai állásra — következő évi javadalmazásokkal — ezennel pályázat nyitattik.

„Sásdi erdőőr: 480 kor. fizetés, 120 kor. lakpénz és 120 kor. utiátalány,

Cserkúti erdőőr: 560 kor. fizetés és 120 kor. lakpénz

Iván-battyáni erdőszolga: 240 kor. fizetés és 80 kor. lakpénz.

Pályázók felhivatnak, hogy saját kezűleg irt, 1 koronás bélyeggel ellátott es életkorukat, eddigi alkalmazásukat, ép és egészséges testalkatukat, valamint — az erdőőri állásokért pályázók — az erdőőri szakvizsga letételét igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket legkésőbb folyó évi február hó 10-ig alulírott erdőhivatalhoz nyújtsák be.

Pécs, 1902 évi január hó 7-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Lovassági karabély

5 lövetű, egészen új állapotban, kitűnően hord, 46 koronaért eladó. Beszerzési ár 76 korona volt. Venni szándékozók forduljanak alulírtthoz.

Nagy-Nyires (Szatmár megye).

Nagy Mihály
uradalmi erdőőr.

Fontos téli idényre!

Sajat készítményű, kitűnő meleget tartó, erős és csinos kiállítású

téli halinacsizmák

öt évig járhatók, jó minőség és tartósságért kezességet vállalok; ára **8** korona **40** fillér. Megrendelésnél pontos mérték közlését kéri

Bogdán Gyárfás

kalaposmester

Baróth, Háromszékmegye

Skaba Károly H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, satkantyukban, vadász, vivo és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Első rangú egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.
Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönben felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a be-
tekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt meg-
rendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legújabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink
kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megren-
delések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket meg-
tévesztetni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez
szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb
figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium
hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos
elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a meg-
rendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTÁLLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK ÉK SZEREK
10 - ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KESZPENZÉRT VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szár-
nyasokat és szörmés vadat kitömésre

Jutányos árak, kitűnő munka,
művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyó
irat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként
kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.